

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

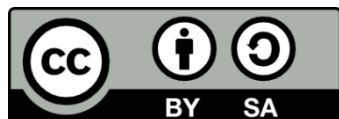

EMUNI A.U.Th. SUMMER SCHOOL - 2014

8^η Διάλεξη: Τα ταξίδια των πολιτισμικών αντικειμένων – μεταφράζοντας τραγούδια του άλλου.

Ελένη Κασάπη

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τα ταξίδια των πολιτισμικών αντικειμένων – μεταφράζοντας τραγούδια του άλλου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια μιας ταινίας.

Σκοποί ενότητας

Να μπορεί ο φοιτητής:

- να εκπαιδεύει στη μετάφραση τραγουδιών.

1. Μετάφραση τραγουδιών (1/14)

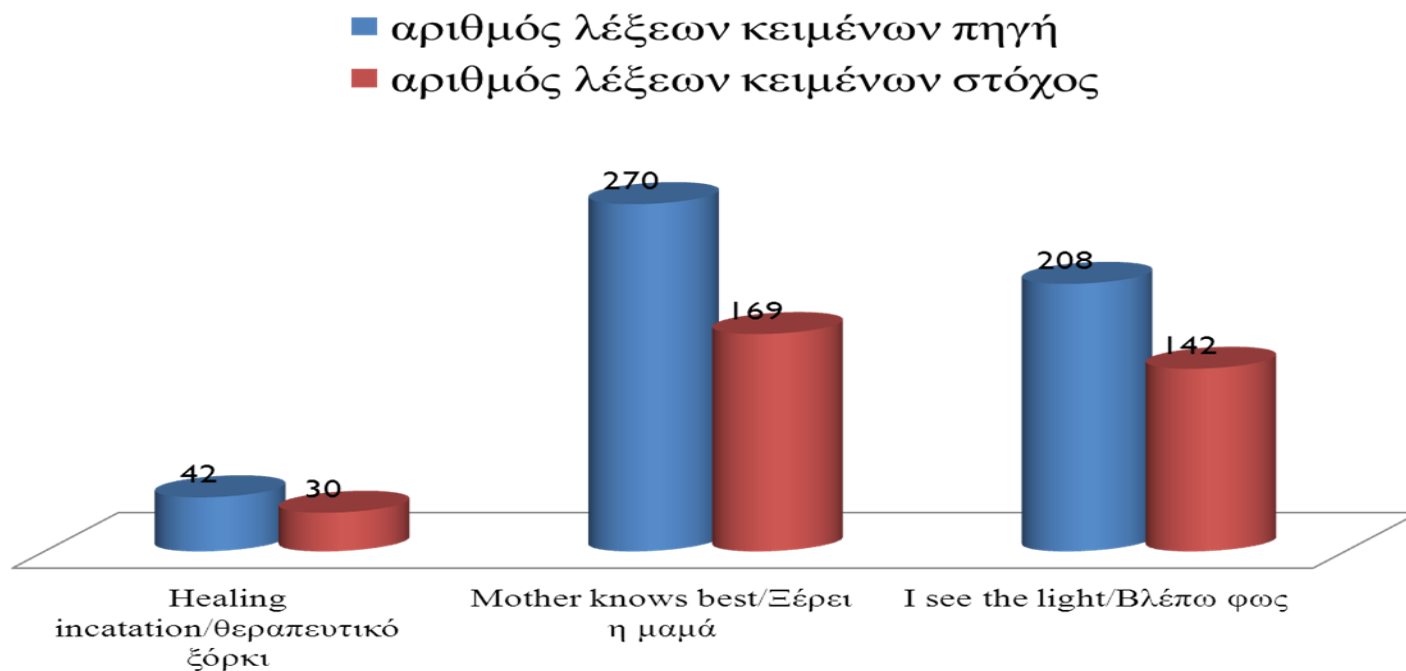
«Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney».

Κυριακή Γρίβα.

1. Μετάφραση τραγουδιών (2/14)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ:

Πίνακας 1: αριθμός λέξεων

1. Μετάφραση τραγουδιών (3/14)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΛΛΑΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΞΕΩΝ:

I see the light: All / those / days (3 λέξεις, 3 συλλαβές)

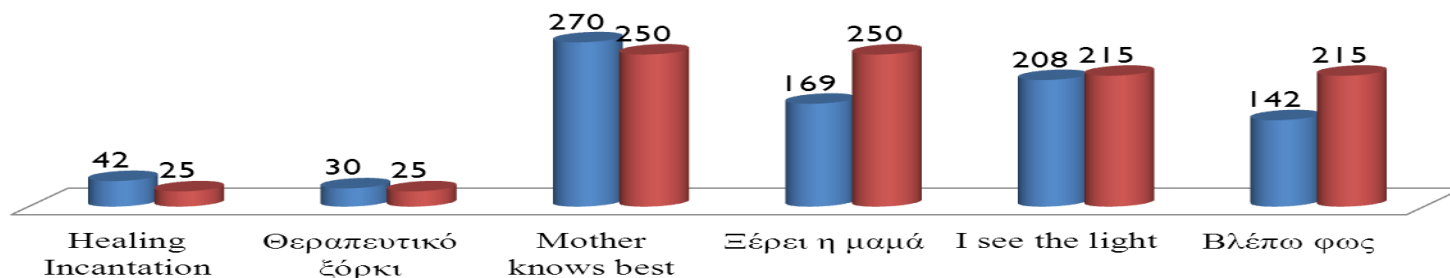
Wa / tching / from / the / win / dows (4 λέξεις, 6 συλλαβές)

Βλέπω φως: Χρό / νια ε / κεί (2 λέξεις, 3 συλλαβές)

Στο / πα / ρά / θυ / ρό / μου (3 λέξεις, 6 συλλαβές)

■ αριθμός λέξεων

■ αριθμός συλλαβών

Πίνακας 2: αριθμός συλλαβών και λέξεων

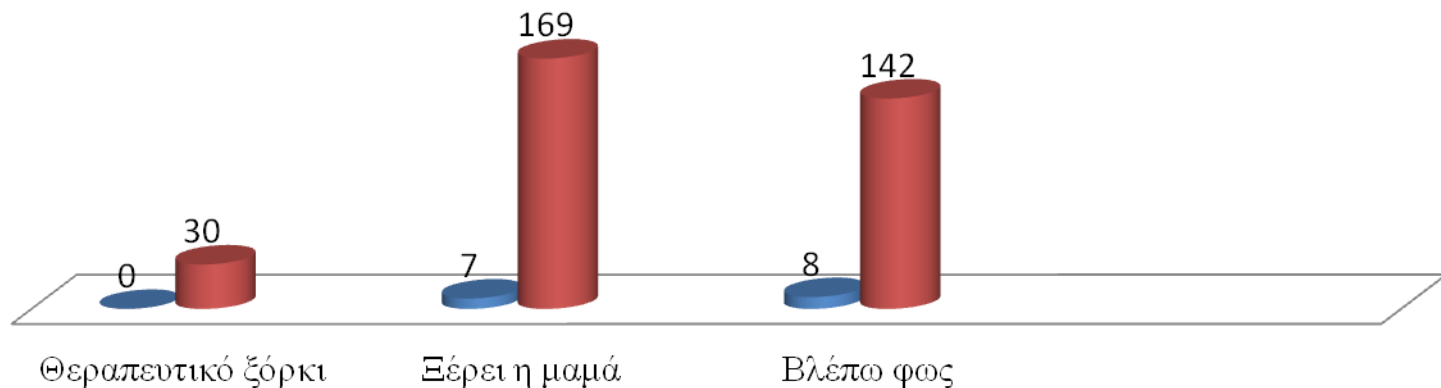
1. Μετάφραση τραγουδιών (4/14)

ΚΑΤΑ ΛΕΞΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Mother knows best - Ξέρει η μαμά:

They'll eat you up alive – Θα σε φάνε ζωντανή = 4 όροι μεταφρασμένοι κατά λέξη.

■ κατά λέξη μεταφρασμένα στοιχεία ■ σύνολο λέξεων μεταφράσματος

Πίνακας 3: κατά λέξη μετάφραση

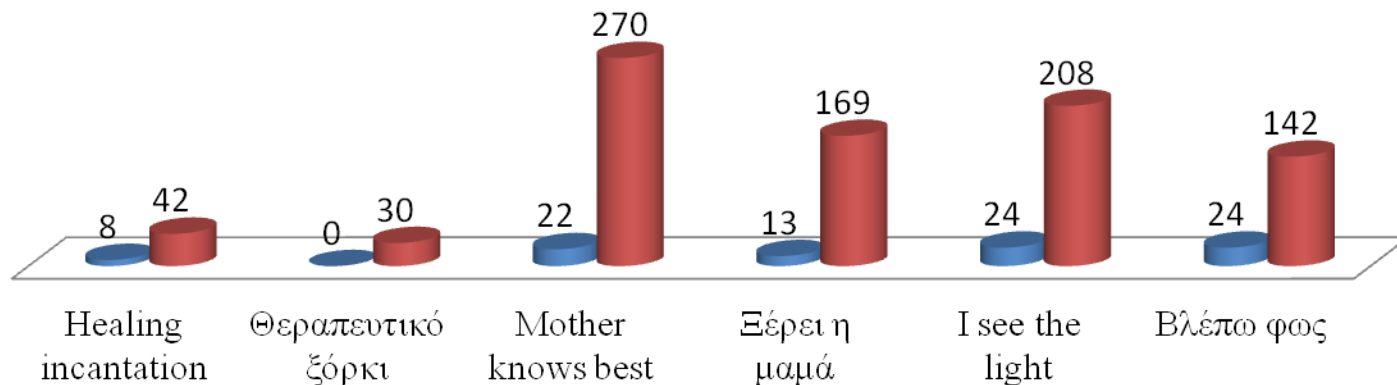

1. Μετάφραση τραγουδιών (5/14)

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ:

- **Mother knows best:** *Guess I always knew this day was coming*
Knew you'd soon want to leave the nest
(ήξερα πως σύντομα θα ήθελες να φύγεις από τη φωλιά)
- **Ξέρει η μαμά:** Το 'ξερα πως θα 'θελες μια μέρα
Μόνη σου ν' ανοίξεις τα φτερά σου

■ αριθμός λέξεων με μεταφορική έννοια ■ σύνολο λέξεων κειμένων

Πίνακας 4: μεταφορές

EMUNI A.U.Th. Summer School - 2014

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

1. Μετάφραση τραγουδιών (6/14)

ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΙΧΩΝ:

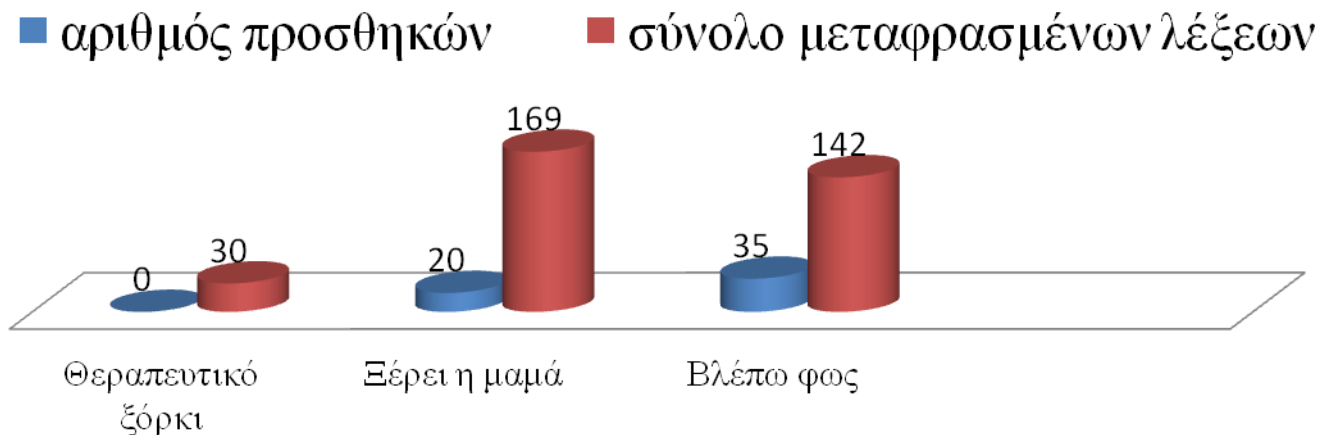
Πίνακας 5: αναδιοργάνωση στίχων

1. Μετάφραση τραγουδιών (7/14)

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ:

- **I see the light**: «And it's warm and real and bright
And the world has somehow shifted»
- **Μετάφραση κατά λέξη στα ελληνικά**: Και είναι ζεστά και αληθινά και λαμπερά και ο κόσμος έχει κάπως αλλάξει
- **Βλέπω φως**: «Κι ένας κόσμος μαγικός την καρδιά στις φλόγες ρίχνει»

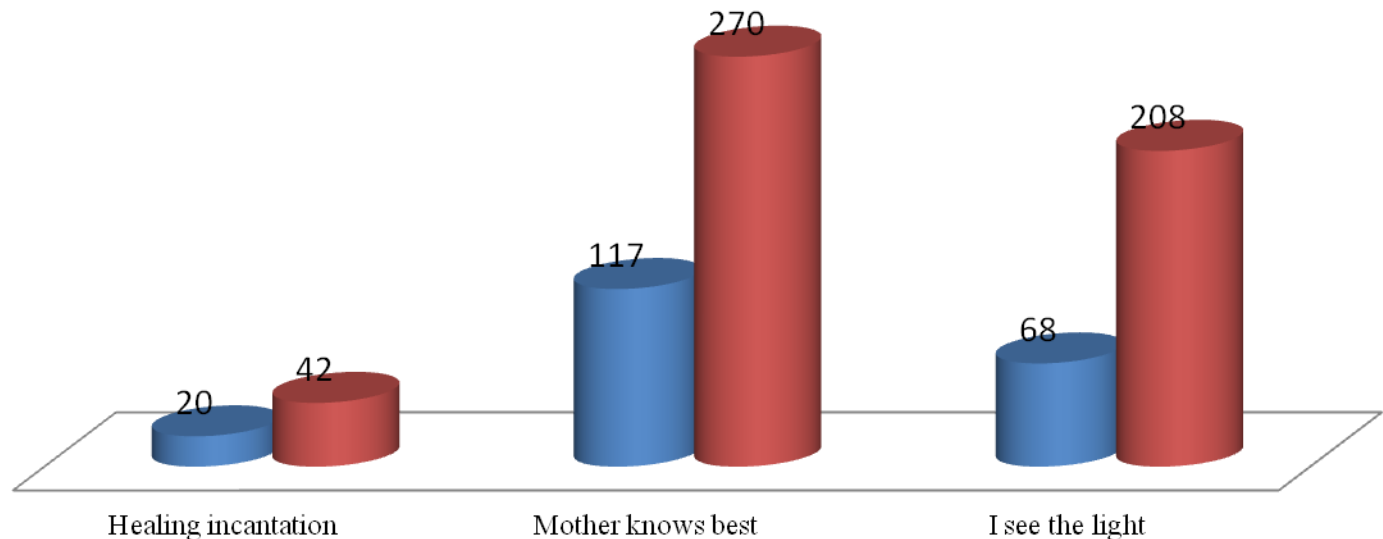
Πίνακας 6: προσθήκες

1. Μετάφραση τραγουδιών (8/14)

ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ:

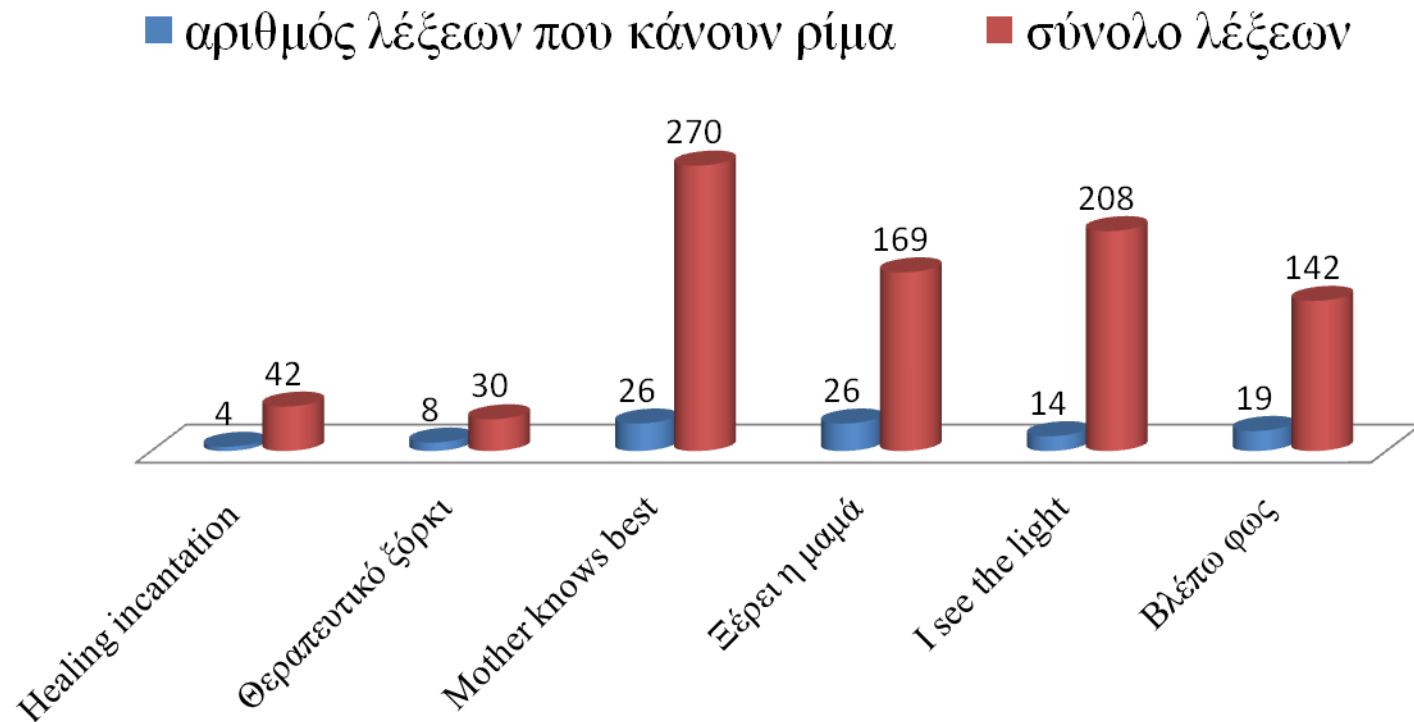
- αριθμός λέξεων που παραλήφθηκαν από το κείμενο πηγή
- σύνολο λέξεων κειμένου πηγή

Πίνακας 7: παραλείψεις

1. Μετάφραση τραγουδιών (9/14)

ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΕΣ:

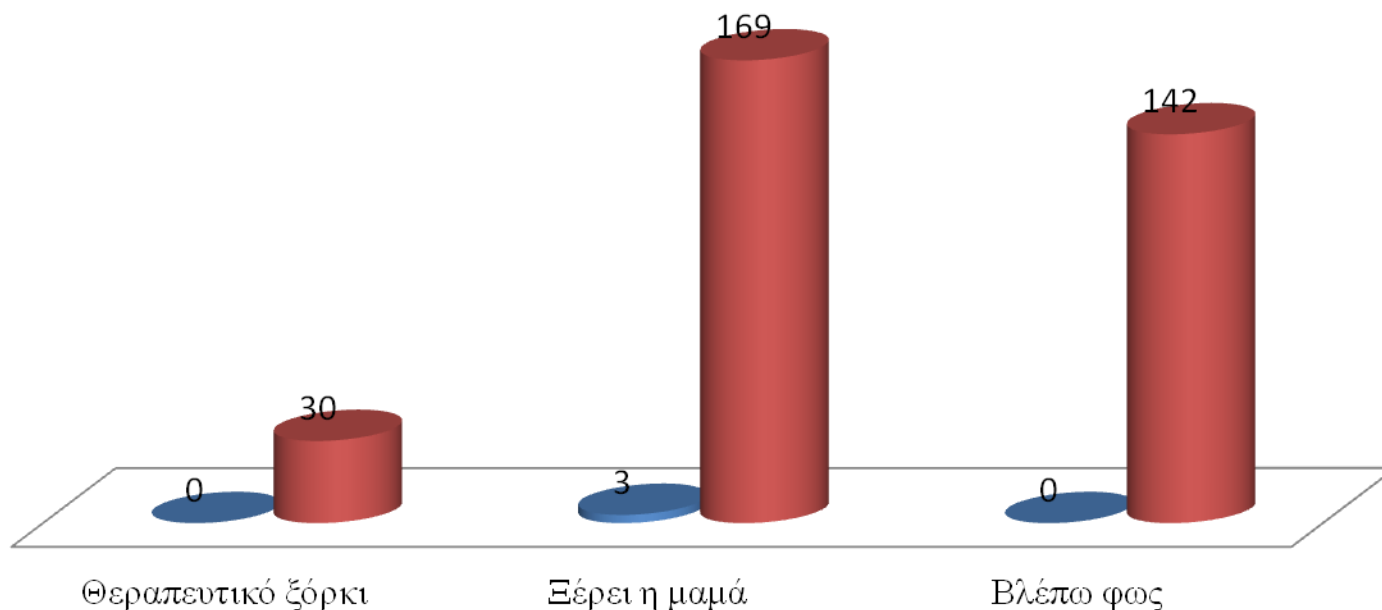
Πίνακας 8: ομοιοκαταληξίες

1. Μετάφραση τραγουδιών (10/14)

ΞΕΝΕΣ ΛΕΞΕΙΣ:

■ αριθμός ξένων λέξεων ■ σύνολο λέξεων μεταφράσματος

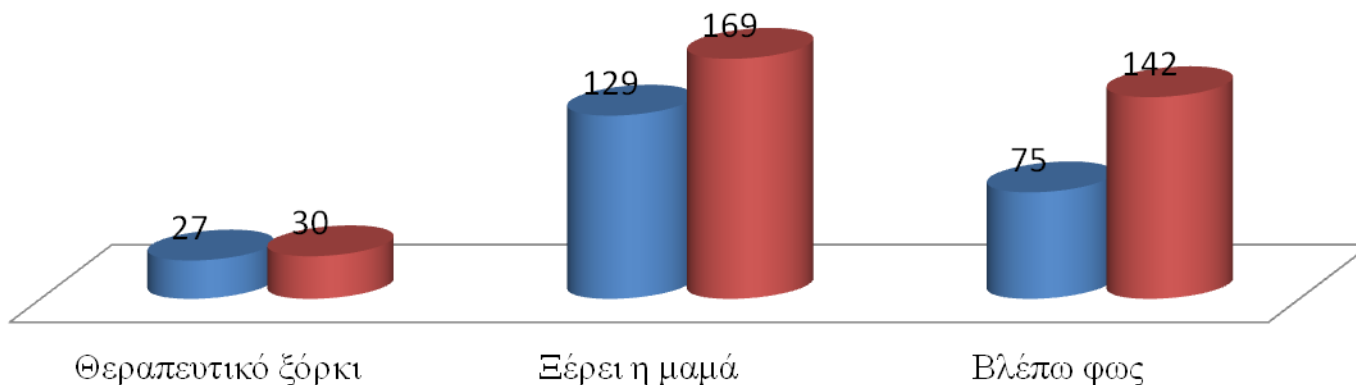
Πίνακας 9: ξένες λέξεις

1. Μετάφραση τραγουδιών (11/14)

ΠΑΡΑΦΡΑΣΗ:

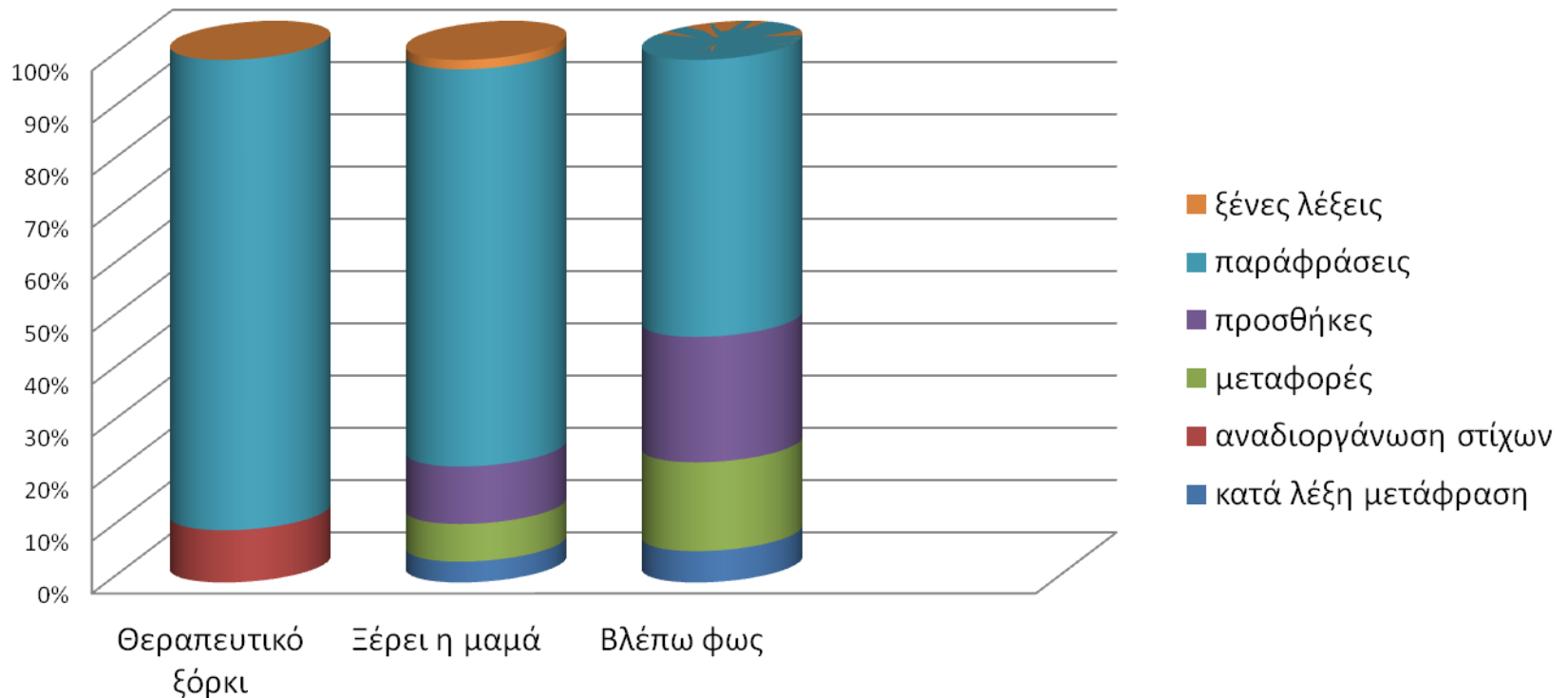
- Healing incantation: *flower gleam and glow* (λουλούδι, λαμπύρισε και γυάλισε), *let your power shine* (ας λάμψει η δύναμή σου).
- Θεραπευτικό ξόρκι: Άνθος μαγικό, λάμψε μια στιγμή.
■ λέξεις που έχουν παραφραστεί ■ σύνολο λέξεων μεταφράσματος

Πίνακας 10: παράφραση

1. Μετάφραση τραγουδιών (12/13)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ-ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ:

Πίνακας 11: συγκεντρωτικός-συγκριτικός πίνακας

1. Μετάφραση τραγουδιών (13/14)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

- Η μουσικότητα των μεταφρασμένων στίχων και η διατήρηση του βασικού νοήματος του πρωτότυπου κειμένου δεν είναι απλώς επιδίωξη αλλά βασικές προϋποθέσεις για τη μετάφραση των τραγουδιών.
- Η κατά λέξη μετάφραση είναι επιθυμητή, αλλά μάλλον ανέφικτη. Ο μεταφραστής πρέπει να είναι προσεκτικός αλλά να παίρνει και δημιουργικές πρωτοβουλίες.
- Βασικό εργαλείο για τη μετάφραση των τραγουδιών αυτής της ταινίας αποτελεί η παράφραση. Δεν μπορούμε λοιπόν να μιλάμε για μετάφραση αλλά για προσαρμογή ή, όπως η Κοντοβά ξεκαθάρισε από την αρχή της γνωριμίας μας, για διασκευή.

1. Μετάφραση τραγουδιών (14/14)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

- Οι σημαντικότεροι περιορισμοί, που οδήγησαν τη στιχουργό - μεταφράστρια να επιλέξει τη διασκευή ως κύρια στρατηγική μετάφρασης, είναι:
 - α) το ήδη υπάρχον και αμετάβλητο μουσικό κείμενο.
 - β) ο συγχρονισμός εικόνας, ήχου, κινήσεων του σώματος και των χειριών, γ) οι ιδιαιτερότητες της γλώσσας – στόχος.
 - δ) η δημιουργία ομοιοκαταληξίας, που να είναι σύμφωνη με τις επιταγές της ελληνικής καταληκτικής τεχνικής και όχι του πρωτότυπου έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η φυσικότητα στο άκουσμα στη γλώσσα-στόχος.
- Κατά τη διαδικασία της διασκευής χάνονται πολλά στοιχεία από τα κείμενα πηγή. Στο θεωρητικό πλαίσιο αναφέρθηκε πως και ο Franzon κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα.

Βιβλιογραφία

- Apter, R. 1985. "A peculiar problem: some technical problems of translating opera for performance in English". In *Meta* 30(4): 309-319.
- Bosseaux, C. 2008. "Buffy the Vampire Slayer: Characterization in the Musical Episode of the TV Series." *The Translator: Translation and Music*. Ed. Şebnem Susam-Sarajeva. Manchester. U.K.: St. Jerome Pub. 14.2: 343-372.
- Franzon, J. 2008. *Choices in song translation. The Translator: Translation and Music*. Ed. Şebnem Susam-Sarajeva. Manchester, U.K.: St. Jerome Pub., 14.2: 373-399.
- Franzon, J. 2005. *Musical Comedy Translation: Fidelity and Format in the Scandinavian My Fair Lady. Song and Significance. Virtues and Vices of Vocal Translation*. Ed. Dinda L. Gorlée. Amsterdam & New York: Rodopi. 263-298.
- Gorlée, Dinda L. 2005. ed. *Song and Significance: Virtues and Vices of Vocal Translation*. Amsterdam & New York. Rodopi. 17-102.
- Matteo, M. 2008. Anglo-American Musicals in Spanish Theatres. *The Translator: Translation and Music*. Ed. Şebnem Susam-Sarajeva. Manchester. U.K. St. Jerome Pub. 14.2: 319-342.

Βιβλιογραφία

- Kaindl, K. 2005. The Plurisemiotics of Pop Song Translation: Words, Music, Voice and Image. *Song and Significance. Virtues and Vices of Vocal Translation*. Ed. Dinda L. Gorlée. Amsterdam & New York. Rodopi. 235-262.
- Κασάπη, Ε. 2000. *Τεχνικές ανάγνωσης, ακρόασης και περίληψης κειμένων*. Θεσ/κη. University Studio Press.
- Low, P. 2005. The Pentathlon Approach to Translating Songs, *Song and Significance: Virtues and Vices of Vocal Translation*, Amsterdam & New York. Rodopi. 185-212
- McKelvey, M. 2001. *Translating the Musical Les Misérables: A Polysystemic Approach*. Concordia University.
- Nida, E. A. 1964. *Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Leiden. E.J. Brill.

Βιβλιογραφία

- Βιογραφικά στοιχεία Μυρτώς Κοντοβά: ανακτήθηκε στις 7/4/2014 από: http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CE%AC_%CE%9A%CE%BF%CF%85%CE%B2%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%B1
- Βλέπω φως: Ανακτήθηκε στις 20/1/2014: <https://www.youtube.com/watch?v=-UUaigXmDE>
- Θεραπευτικό Ξόρκι: Ανακτήθηκε στις 20/1/2014: <https://www.youtube.com/watch?v=tajCPpv1Sa0> <https://www.youtube.com/watch?v=4mqRsigXDVk>
- Κριτικές για την ταινία: Ανακτήθηκε στις 7/4/2014 από: <http://directorscutkavala.blogspot.gr/2011/01/tangled-2010.html>
Ανακτήθηκε στις 20/7/2014 από: <http://www.sevenart.gr/movie.php?id=1340>
- Κριτική για το τραγούδι «Βλέπω φως». Ανακτήθηκε στις 20/7/2014 από: <http://flix.gr/articles/best-of-2011-the-soundtrack.html>
- Ξέρει η Μαμά: Ανακτήθηκε στις 20/1/2014: <https://www.youtube.com/watch?v=4mqRsigXDVk>
- Ορισμός CGI τεχνολογίας κινουμένων σχεδίων. Ανακτήθηκε στις 16/9/2014 από: http://en.wikipedia.org/wiki/Computer-generated_imagery
- Ορισμός μιούζικαλ: Ανακτήθηκε στις 15/7/2014 από: <http://www.thefreedictionary.com/musical>
- Ορισμός της παράφρασης: Ανακτήθηκε στις 9/9/2014 από:
http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CF%86%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7&dq
- Ανακτήθηκε στις 7/4/2014 από: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/paraphrase>
- Πληροφορίες σχετικές με τον συνθέτη Alan Menken. Ανακτήθηκε στις 7/4/2014 από: <http://blogs.wsj.com/speakeasy/2010/11/24/composer-alan-menken-gets-tangled-for-disney/>
- Στοιχεία για την ταινία: Ανακτήθηκε στις 20/7/2014 από: <http://www.myfilm.gr/7097>
- Στοιχεία για το κόστος της ταινίας: Ανακτήθηκε στις 20/8/2014 από: <http://subz.blog-spot.gr/10-pio-akrives-tenies-stin-istoria-tou-kinimatografou/>
- Healing Incantation: Ανακτήθηκε στις 25/7/2014 από: <http://www.disneyclips.com/lyrics/lyricstangled8.html>
- I see the light: Ανακτήθηκε στις 27/7/2014 από: <http://www.disneyclips.com/lyrics/lyricstangled7.html>
- Mother knows Best: Ανακτήθηκε στις 25/7/2014 από: <http://www.disneyclips.com/lyrics/lyricstangled4.html>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Πίνακες

- Πίνακας 1: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 2: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 3: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 4: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 5: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/2)

- Πίνακας 6 : «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 7: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 8: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 9: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 10: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.
- Πίνακας 11: «Συγκριτική και περιγραφική ανάλυση των μεταφραστικών επιλογών σε τραγούδια της ταινίας *Μαλλιά Κουβάρια* (Tangled) της Disney». Μεταπτυχιακή Διατριβή. Α.Π.Θ. Κυριακή Γρίβα.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κασάπη Ελένη. «Emuni Summer School 2014. Τα ταξίδια των πολιτισμικών αντικειμένων – μεταφράζοντας τα τραγούδια του άλλου.». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.

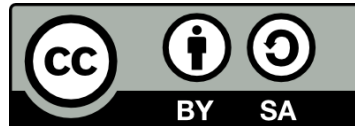
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS269/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Chiara Del Rio
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-14

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

